

Datum
2022-04-19
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2022-4067

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Riksdagsförvaltningen socialutskottet - Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU – Utredning som ett led i socialutskottets beredning av frågan om ändring i LVU STK 2022-358

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden ställer sig bakom syftet med utredningens förslag men anser att grunderna för den nya bestämmelsen om fortsatt vård enligt LVU behöver förtydligas. I annat fall riskerar bestämmelsen att bli svår att tillämpa. Begränsningen av möjligheten till hemtagningsbegäran välkomnas, men bör även omfatta vård enligt 3 § LVU.

Yttrande

Syftet med utredningen och de förslag som presenteras är angelägna. Behovet av trygghet, stabilitet och långsiktighet för placerade barn vägs mot vikten av rättssäkerhet och att fortsatt säkerställa att en så ingripande åtgärd som tvångsvård endast ska användas när det är nödvändigt och det finns en risk att barnets hälsa och utveckling skadas. Detta är viktigt för legitimiteten i de beslut som fattas och för medborgarnas tillit till socialtjänsten och rättsväsendet.

Det är motsägelsefullt att utforma en bestämmelse som ger möjlighet till tvångsvård av barn och unga trots att förutsättningarna för vård enligt 2 eller 3 § LVU inte längre föreligger. Det finns inte längre något vårdbehov men tvångsvård ska ändå kunna fortsätta.

Utredningen svarar inte tillräckligt tydligt på vilka kriterier och omständigheter som ska motivera tvångsvården. Detta kan leda till problem ur rättssäkerhetssynpunkt och på en praktisk nivå i socialtjänstens tillämpning av den nya grunden för LVU.

Det finns utmaningar med de situationer där en placering upphör och barnet ska återföras till sina vårdnadshavare. Det är viktigt att kunna skydda barnet mot konsekvenserna av ett för snabbt och oplanerat återförande. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att den

nuvarande bestämmelsen om flyttningsförbud är tydligare och mindre ingripande än den nya grund för fortsatt vård enligt LVU som föreslås.

När ett barn varit placerat i tre år ska vårdnadsöverflyttning övervägas, enligt nuvarande bestämmelse. Fokus från lagstiftare och berörda statliga myndigheter bör vara hur socialtjänstens förutsättningar ska stärkas för att få till stånd vårdnadsöverflyttningar oftare i de fall där det bedöms vara det bästa för barnet, snarare än att försöka lösa utmaningen genom att införa en ny bestämmelse.

Utredningen återkommer till den kritik som framförts kring att använda barnets bästa som en grund för beslut om tvångsvård. Kritiken är relevant även när det gäller det aktuella förslaget. Grunderna för fortsatt vård enligt LVU beskrivs inte tillräckligt tydligt i utredningen.

Det skulle innebära en klar utmaning för socialtjänsten att bedöma och beskriva vilka faktiska omständigheter som motiverar ett beslut om fortsatt vård, inte minst eftersom de omständigheter som legat till grund för vård enligt 2 eller 3§ LVU inte längre föreligger och det har skett en genomgripande och varaktig förändring.

Utredningen påtalar att det inte ska handla om att barnet har fått en nära anknytning till familjehemmet. Det ska vara nödvändigt för barnet att fortsätta vårdas åtskild från sina vårdnadshavare. Om familjehemmet inte längre kan ha barnet placerat hos sig vid beslut om fortsatt vård så kan det innebära att prövningen mynnar ut i att det är barnets bästa att flytta hem i stället för till ett nytt familjehem.

Detta antyder att anknytningen till familjehemmet ändå tillmäts en stor betydelse, vilket också ofta är fallet i praktiken i de ärenden där återförandet av ett barn till vårdnadshavaren medför en känslomässig påfrestning. Beskrivningen av omständigheter till grund för fortsatt vård är motsägelsefull och bidrar inte till tydlighet i vad socialtjänsten ska grunda bedömningen på.

En annan svårighet med den nya grunden för tvångsvård är hur socialtjänsten ska kunna vara transparenta och tydliga gentemot vårdnadshavare. Förutsättningarna för vård enligt 2 eller 3 § LVU, liksom vad som krävs för att vården ska kunna upphöra, går att ge en tydlig information om. Att i samband med det informera om att tvångsvården ändå kan komma att fortsätta efter att omständigheterna som legat till grund för vården upphört medför en utmaning och riskerar att försvåra samarbetet med vårdnadshavarna.

Arbetsmarknads- och socialnämnden efterfrågar en tydligare beskrivning av den formella beslutsprocessen. Det är önskvärt med en tidsram även för förvaltningsrättens fastställande av beslutet. Att hänvisa till att ett inledande beslut om vård enligt LVU fattats och prövats tidigare framstår som motsägelsefullt eftersom socialnämnden har bedömt att grunderna för den vården inte längre föreligger.

En tydligare motivering efterfrågas kring varför utredningen valt att utvidga uppdraget från att omfatta placeringar enl 2§ LVU i familjehem till att även omfatta placeringar enl 3 § LVU i såväl familjehem som på HVB. Att ett barn skulle tvångsvårdas på HVB utan att ett vårdbehov enl 3§ LVU föreligger ter sig osannolikt. Utredningen påtalar själv att det vid vård på HVB antagligen inte uppstår en sådan situation som beskrivs som grund för vård enligt den nya grunden för LVU.

Vad gäller övriga förslag – exempelvis att vårdplanen ska revideras och att ett särskilt beslut ska fattas som ska underställas rätten - framstår de som relevanta, i det fall som den nya grunden blir verklighet.

Förslaget att begränsa vårdnadshavares möjlighet till hemtagningsbegäran välkomnas. Att sätta tidsgränsen vid 12 månader hade inte varit orimligt, med tanke på att socialnämnden har att överväga vid varje givet tillfälle att låta vården upphöra. 6 månader som tidsgräns kommer ändå att medföra en skillnad till det positiva för både barnens situation och socialtjänstens möjligheter att arbeta med familjen.

Det är relativt vanligt förekommande med hemtagningsbegäran även vid placeringar enligt 3 § LVU, trots att vårdnadshavaren har möjlighet att överklaga beslutet i samband med omprövning av vård.

En begränsning av möjligheten till hemtagningsbegäran är därför behövlig även i dessa ärenden och inte enbart vid vård enligt 2 § LVU.

Konsekvenser för barn

Syftet med utredningen och de förslag som presenteras är angelägna och har ett tydligt barnrättsperspektiv.

Att väga placerade barns behov av stabilitet och långsiktighet mot rättssäkerheten och vårdnadshavarnas rättigheter och vilja är en komplex uppgift. En viktig uppgift för socialnämnden är att skapa samarbete och goda relationer med vårdnadshavarna utan att ge avkall på vad som är barnets bästa.

Rättssäkerhet och legitimitet har stor betydelse i sammanhanget. Att införa en ny grund för LVU som är svår att tillämpa på ett tydligt och rättssäkert sätt riskerar att medföra ökade motsättningar mellan socialtjänsten och vårdnadshavare, vilket inte skulle gynna barnen.

Konsekvenser för jämställdhet

Om inte grunderna för beslut om fortsatt vård enligt LVU tydliggörs kan det leda till att det lämnas alltför mycket utrymme i socialtjänstens bedömningar för mer eller mindre omedvetna föreställningar om sådana aspekter som kön och etnicitet.

Det medför i sin tur en risk för oskäliga skillnader i tillämpningen av den nya grunden för vård enligt LVU.

Konsekvenser för ekonomi

Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i utredningens bedömning av förslagets ekonomiska konsekvenser.

Ordförande

Sedat Arif

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]